

Neviditelný výbor

Vzpoura přichází

Tato kniha se těší laskavé podpoře českých komun.

© La Fabrique-Éditions, 2007

© Rubato, 2012

Translation © Pražský neviditelný výbor, 2012

ISBN 978-80-904817-9-4

Ať už nahlížíme současnost z jakéhokoli úhlu, zůstává bezvý-
chodná. To však není její nejmenší přednost. Těm, kteří by
chtěli bezpodmínečně doufat, bere veškerou oporu. Ti, kdo
předstírají, že mají v rukou řešení, jsou ihned usvědčeni ze
lži. Je jasné, že vše může jít pouze od deseti k pěti. „Budouc-
nost už nemá budoucnost“ – tak zní moudrost doby, která
pod zdáním své krajní normality dospěla na úroveň vědomí
prvních punkerů.

Oblast politické reprezentace se uzavírá. Zleva doprava tatáž
nicota, buď v silácké, nebo svatouškovské póze, tytéž laciné
figurky, které obměňují své projevy podle nejnovějších ob-
jevů marketingových oddělení. Ti, kteří ještě volí, vzbuzují
dojem, že jejich jediným záměrem je svým čistě protestním
hlasem vyhodit volební urny do povětří. Začíná být patrné,
že lidé volí už jen *proti volbám samotným*. Nic z toho, co je
nám předkládáno, ani zdaleka neodpovídá vážnosti situace.
A také obyvatelstvo se zdá být svým mlčením nekonečně

dospělejší než všichni ti paňáčové, co se rvou o to, aby ho mohli ovládat. Slova posledního *chibaniho* z Belleville¹ v sobě mají více moudrosti než všechna prohlášení našich tzv. vrcholných představitelů. Poklička sociálního kotlíku se zavírá na třetí stupeň, zatímco tlak uvnitř nepřestává stoupat. Argentinský přízrak *Que se vayan todos!*² začíná hlavouny vážně strašit.

Požár z listopadu 2005 nepřestává vrhat do vědomí všech svůj stín. Tyto první radostné ohně jsou křtem desetiletí plného příslibů. Nechybí-li mediálním pohádkám typu „předměstí vs. republika“ účinnost, zcela jistě jim chybí pravdivost. Žároviště sahala až k centrům měst, což bylo systematicky zamlčováno. V Barceloně hořely na znamení solidarity celé ulice, aniž by se o tom kdokoli kromě jejich obyvatel dozvědělo. A také není pravda, že země od té doby přestala hořet. Mezi obviněnými nacházíme nejrozmanitější typy, které spojuje pouze nenávisť k současné podobě společnosti, nikoli třídní, rasová nebo lokální příslušnost. Ono novum tu nespočívá v „revoltě předměstí“, která nebyla ničím novým ani v osmdesátých letech, ale v porušení jejich zavedených forem. Útočníci už nikoho neposlouchají, ani starší bratry, ani místní organizace, které mají situaci normalizovat. Žádné

1 Chibani (arab.) – stařec; Belleville – čtvrť v Paříži, obývaná starými imigranty, jejíž stejnojmenná kavárna je zpravidla jejich prvním útočištěm (pozn. překladatele, jakož i v následujících případech).

2 Ať všichni táhnou! – známý popěvek během argentinské vzpoury z roku 2001.

SOS rasismus³ nebude moci vnořit své rakovinové kořinky do tohoto dění, jehož ukončení může mediální únava, překrucování a *omertà*⁴ pouze předstírat. Celá série nočních úderů, anonymních útoků, němeého ničení měla zásluhu na maximálním rozevření propasti mezi *politikou* a *politickým*. Nikdo nemůže s čistým svědomím popřít náboj samozřejmosti tohoto útoku, který neformuloval žádný jiný požadavek, žádné jiné sdělení kromě výhrůžky; který neměl s *politikou* nic společného. Člověk by musel být slepý, aby neviděl to, co je na této rozhodné negaci *politiky* ryze politické; nebo vůbec nic nevědět o autonomních hnutích mladých za posledních třicet let. Jakožto ztracené děti jsme spálili nejcennější tretky společnosti, která už nezasluhuje více ohledu než pařížské památky na konci Krvavého týdne⁵ a která si toho je dobře vědoma.

Neexistuje žádné *sociální* řešení současné situace. V první řadě proto, že vágní seskupení jednotlivých společenských kruhů, institucí a individuálních bublin, které antifasticky nazýváme „společnost“, je zcela nepevné, dále pak proto, že neexistuje žádný jazyk pro vyjádření společné zkušenosti. A nelze sdílet bohatství, nesdílíme-li jazyk. Bylo zapotřebí půl století osvícenských bojů, aby mohly vzniknout podmínky

3 Francouzská nevládní nezisková organizace založená r. 1984.

4 Zákon mlčení. Nejprísněji dodržovaná část kodexu mafie, která zavazuje každého jejího člena k zachování mlčenlivosti před úřady a policií.

5 Týdenní masakr (22.–28. března 1871), během něhož byla rozdreena Pařížská komuna.

pro Francouzskou revoluci, a celé století bojů za pracovní podmínky, aby se zrodil obávaný „sociální stát“. Boje vytvářejí jazyk, v němž se vyjadřuje nový řád. Dnes se ale nic podobného neděje. Evropa je světadíl bez peněz, kde se potají nakupuje v Lidlu a cestuje se *low cost*, aby se ještě vůbec cestovalo. Žádný z „problémů“, které se v společenském jazyce formulují, zde nepřipouští řešení. Problematika „důchodů“, „sociální nejistoty“, „mladých“ a jejich „násilností“ zůstává nevyřešena a pouze odvrací pozornost od policejně řízených akcí, jejichž razance stále roste. Utírat za malou odměnu zadek starým lidem, kteří jsou opuštěni svými blízkými a kteří už nemají vůbec co říct, to vskutku nelze učinit okouzlujícím. Ti, kteří našli na cestě zločinu méně ponížení a více užitku než při údržbě podlahových krytin, nesloží zbraně a vězení jim nevštlípí lásku ke společnosti. Zuřivé požitkářství důchodcovských hord jen tak nestrpí radikální škrtky své měsíční renty; budou ještě více pobouřeni tím, že velká část mladých odmítá pracovat. Konec konců žádný garantovaný příjem přidělený po nějakém kvazipovstání nevytvoří základy nového *New Dealu*, nové smlouvy, nového míru. Sociální cit pro tuto věc už zcela vyprchal.

Jako řešení se prosazuje stále silící tlak na to, aby se *nic nedělo*, a s ním spojené policejní kontroly v okresech. Bezpilotní letadlo, které jak policie sama dooznala, přelétlo loňského 14. července nad Seine-Saint-Denis⁶, vykresluje

⁶ Departement severovýchodně od Paříže s nejvyšším podílem imigrantů, v jehož části Clichy-sur-Bois došlo k zabití dvou mladíků elektrickým proudem, když se před policejním pronásledováním ukryli do transformátoru. Incident vyvolal masivní vlnu nepokojů v listopadu 2005, která se přenesla do jiných částí Francie i za její hranice.

budoucnost ve výraznějších barvách než veškeré humanistické mlčení. To, že si policie dala práci s upřesněním, že nebylo vyzbrojeno, vypovídá dost jasně o tom, jakou cestu nastupujeme. Území bude rozparcelováno na stále neprodyšnější zóny. Dálnice stavěné na okraji „problémových čtvrtí“ tvoří neviditelnou zeď, která je má zcela oddělit od rezidenčních čtvrtí. Ať si o tom dobré duše republiky myslí cokoli, „komunitní“ správa čtvrtí je jak známo neúčinnější. Ryze metropolitní části našeho teritoria, hlavní městská centra, povedou své přepychové životy ve stále mazanější, sofistikovanější, pronikavější dekonstrukci. Budou ozařovat celou planetu svým bordelovým osvětlením, zatímco hlídky policejních oddílů BAC⁷ a soukromých bezpečnostních agentur, zkrátka: řady milice se budou donekonečna rozšiřovat, těžice ze stále nestoudnějšího justičního krytí.

Přestože slepou uličku současnosti lze vidět ze všech stran, je také ze všech stran popírána. Ještě nikdy se do tohoto popírání nepustilo tolik psychologů, sociologů a literárních vědců. Každý z nich se svou odbornou hantýrkou selhává, zvláště když má vyvodit nějaký závěr. Stačí si poslechnout dobové popěvky, nicotnosti „nového francouzského šansonu“, v nichž maloměšťák pítvá své duševní stavy, a vypovězení války z úst rapperů Mafia K'1 Fry, aby bylo

7 *Brigade anti-criminalité*, složka francouzské policie založená r. 1994, jejíž členové mohou působit jako tajní policisté.

jasno, že společné soužití velmi brzy vezme za své a že se blíží určité rozhodnutí.

Tato kniha je podepsána jménem imaginárního kolektivu. Její redaktoři nejsou jejími autory. Spokojili se s tím, že vnesli trochu řádu do dnešních frází, do toho, co se šeptá u barových stolků a za zavřenými dveřmi ložnic. Pouze stanovili nezbytné pravdy, ty, jejichž všeobecným potlačením se plní psychiatrické léčebny a pohledy bolestí. Vzali na sebe roli těch, kdož popisují situaci. Je výsadou radikálních okolností, že správnost zde logicky vede k revoluci. Stačí pouze vyjádřit to, co má člověk před očima, a nevyhýbat se závěrům.

První kruh "I AM WHAT I AM"

"I AM WHAT I AM." To je poslední dar, který přináší marketing světu, vrcholné stadium reklamní evoluce, vpředu, daleko vpředu, před tím vším vybízením k jinakosti, k osobitosti a k pití Pepsi. Bylo zapotřebí několika desetiletí konstruování pojmů, aby vše dospělo – k čisté tautologii. JÁ = JÁ. On běží na pohyblivém pásu před zrcadlem v tělocvičně. Ona se vrací z práce za volantem svého Smartu. Potkají se?

„JSEM TÍM, ČÍM JSEM.“ Mé tělo mi patří. Já jsem já, a ty seš ty a *za moc to nestojí*. Masová personalizace. Individualizace veškerých podmínek – života, práce, neštěstí. Rozptýlená schizofrenie. Plíživá deprese. Atomizace na jemné paranoické částičky. Hysterizace osobního kontaktu. Čím víc chci být sám Sebou, tím větší pocit prázdnoty mám. Čím víc se vyjadřuju, tím víc vysychám. Čím víc se honím, tím víc jsem unavený. Držím se, držíš se, držíme se našeho Já jako nudné přepážky. Stali jsme se zástupci sebe samých – tohoto podivného obchodu, jsme garanty personalizace, která se

nakonec silně podobá amputaci. S více či méně skrývanou neohrabaností to zvládáme, dokud nezbankrotujeme.

Zatím to *zvládám*. Hledání sebe sama, můj blog, můj bejvák, poslední módní kravinky, partnerské a prasácké historky... Tolik protéz je třeba k udržení Já! Kdyby se „společnost“ definitivně nestala čirou abstrakcí, označovala by soubor existenciálních berliček, které jsou mi podstrkávány, abych se mohl vléci ještě o kousek dál, soubor závislostí, s nimiž jsem uzavřel smlouvu – za cenu své identity. *Modelovým typem občana budoucnosti je invalida*. Je poměrně prozíravé, že spolky, které ho využívají, pro něj v současnosti požadují „minimální příjem“.

Všudypřítomný příkaz „být někým“ uchovává patologický stav, který činí tuto společnost nevyhnutelnou. Příkaz být silným vytváří slabost, díky níž se udržuje do té míry, až se zdá, že *vše má v sobě terapeutický rozměr*, dokonce i práce a láska. Všechna ta „jak se vede?“, která si během dne vyměňujeme, silně evokují společnost pacientů, kteří si navzájem měří teplotu. Pospolitost je nyní tvořena tisíci malými útulky, tisíci malými útočišti, kde je člověk v teple, kde je stále lépe než v tuhém venkovním mrazu, kde panuje faleš, neboť vše slouží pouze jako záminka pro zahřátí. Kde se nic nemůže přihodit, protože jsme potají zaměstnání společným drkotáním zubů. Tato společnost bude brzy držet pohromadě pouze tlakem svých sociálních atomů k zdánlivému uzdravení. Je to

elektrárna, která čerpá pohon z gigantické nádrže slz naplněné vždy až po okraj.

”I AM WHAT I AM.“ Ještě nikdy nevynalezl vládnoucí systém tak nenápadné heslo. Udržování Já ve stavu polozchátralosti, chronické poloochablosti je nejprísněji střeženým tajemstvím současného řádu věcí. Slabé, sklíčené, sebekritické, virtuální Já je ze své podstaty nekonečně přizpůsobivým subjektem, tak jak si ho produkce založená na inovaci, zrychleném zastarávání technologií, ustavičném otrásání společenskými normami a zobecněné flexibilitě žádá. Je zároveň nejhltaivějším konzumentem a paradoxně i *nejproduktivnějším Já*, tím, které se s největší energií a dychtivostí vrhá na jakýkoli projekt, jen aby se později navrátilo do svého původního larválního stavu.

Takže „ČÍM JSEM“? Od dětství prostoupen proudem mléka, vůní, příběhů, zvuků, zálib, říkadél, substancí, gest, myšlenek, dojmů, pohledů, zpěvu a žrádla. Tím jsem? Ze všech stran připoután k místům, utrpením, předkům, přátelům, láskám, událostem, jazykům, vzpomínkám, ke všelijakým věcem, které zjevně nejsou mnou. Všechno, co mě váže ke světu, všechna pouta, která mě utvářejí, všechny síly, které ve mně sídlí, netkají identitu, k jejímuž okázalému předvádění jsem podněcován, ale existenci: jedinečnou, obecnou a obyčejnou, živoucí, z níž se místy a občas vynořuje ona bytost, která říká „já“. Náš pocit nesoudržnosti je pouhým

následkem této hloupé víry v trvalost Já a malého zájmu, který věnujeme tomu, co nás utváří.

Pohled na mrakodrap v Šanghaji, jemuž vévodí nápis "I AM WHAT I AM" v barvách Reeboku, působí závat. Tuto smrtící antinomii mezi Já a světem, jednotlivcem a kolektivem, mezi připoutáním a svobodou sune Západ všude kupředu jako svého oblíbeného trojského koně. Svoboda není gesto, jímž se uvolňujeme z našich pout, nýbrž praktická schopnost s nimi pracovat, pohybovat se v nich, vytvářet je nebo je přetrhávat. Rodina existuje jako rodina, tj. jako peklo, pouze pro toho, kdo se vzdal narušování jejich oslabujících mechanismů nebo neví, co s nimi. Svoboda *trhnout se* byla vždy pouze příznakem svobody. Nelze se zbavit toho, co nás spoutává, aniž bychom zároveň nepřišli o to, na co mohou naše síly působit.

Takže "I AM WHAT I AM" není obyčejnou lží, prostoduchou reklamní kampaní, nýbrž je kampaní *válečnou*, výkřikem války vedené proti všemu, co je *mezi* lidskými bytostmi, proti všemu, co nerozlišeně proudí, všemu, co je k sobě neviditelně poutá, všemu, co zabraňuje dokonalé zkáze, proti všemu, co má zásluhu na tom, že *existujeme* a že se celý svět nepodobá dálnici, zábavnímu parku nebo satelitnímu městu: čiré nudě, nezaujaté a dokonale uspořádané, prázdnému, mrazivému prostoru, jímž procházejí už pouze registrovaná těla, motorizované molekuly a ideální zboží.

Francie by nebyla domovem anxiolytik, rájem antidepressiv, Mekkou neurózy, kdyby nebyla zároveň mistrem Evropy

v hodinové produkci. Nemoc, únavu, depresi lze považovat za *individuální* příznaky toho, z čeho je nutno se vyléčit. Přispívají tedy k udržení stávajícího řádu, k mému poslušnému nastavení se na debilní normy, modernizaci mých berliček. Zakrývají třídění, které v nás probíhá, třídění mezi vítanými, náležitými a produktivními sklony a mezi těmi, které bude třeba laskavě ožezet. „Člověk se musí umět změnit, víš?“ Ovšem má selhání, vezmu-li je jako fakt, mohou zároveň vést k rozkladu hypotézy onoho Já. Stávají se tedy akty odporu v probíhající válce. Stávají se revoltou a energetickým centrem odporu proti všemu, co účelově přispívá k normalizaci a amputaci naší osoby. *Já není tím, co je u nás v krizovém stavu, ale je onou formou, kterou se nám snaží vštípit.* Chtějí z nás učinit Já, která jsou řádně omezena a oddělena, zařaditelná a počítatelná podle kvality, zkratka kontrolovatelná, zatímco my jsme tvory mezi jinými tvory, jedinečnými mezi nám rovnými, živoucím tělem, které tká tělo světa. Inteligence není, jak je nám od dětství stále opakováno, uměním přizpůsobit se. Pokud je toto inteligence, pak je to inteligence otroků. Naše nepřizpůsobení se a naše únava jsou *problémem* pouze z pohledu toho, co si nás chce podmanit. Označují spíše východisko, styčný bod dosud neznámého spřezectví. Rozevírají před námi krajinu sice poničenou, ale nekonečně lépe sdílitelnou než všechny ty fantasma-gorie, které tato společnost o sobě šíří.

My ale nejsme sklíčení, my stávkujeme. Pro člověka, který odmítá spravovat sebe sama, není „sklíčenost“ stav,

ale přechod, rozloučení, úkrok směrem od *politiky*. Od té chvíle už není jiného smíru než prostřednictvím farmacie a policie. Proto tato společnost beze všeho nutí svým hyperaktivním dětem Ritalin, při každé příležitosti splétá opatě závislosti na psychofarmakách a troufá si již od tří let zjišťovat „poruchy chování“. Protože hypotéza onoho Já všude praská ve švech.